

BUSKERUD FYLKESKOMMUNE

3020 Drammen
Besøksadresse: Hauges gate 89
Telefon 32 80 85 00

KULTURADMINISTRASJONEN
Telefax 32 80 86 72

Statens vegvesen
Buskerud
Postboks 2265 Strømsø
3003 DRAMMEN

Vår dato: 27.10.95
Deres dato:
Vår ref.: 2928/95 ilgl/-
Deres ref.:

REGULERINGSPLAN FOR E-16 GANG/SYKKELVEG HØNENKRYSET - HVERVENKASTET I RINGERIKE KOMMUNE

Vi har foretatt registrering av gang/sykkelvegen og flateavdekking av deler av strekningen.

Det ble gjort funn av ildsteder og kullpletter, se vedlagte registreringsrapport. Det er tatt ut kullprøver fra 3 av ildstedene for datering.

Vi har hatt kontakt med Universitetet i Oslo, Oldsaksamlingen, om funnene. Ildstedene er mest sannsynlig eldre enn 1537 og dermed automatisk fredet. Statens Vegvesen må derfor søke om å få opphevet fredningen av disse kulturminnene. Søknaden med begrunnelse skal sendes fylkeskommunen som deretter videresender denne til Universitetet i Oslo, Oldsaksamlingen. Fylkeskonservator avgir også uttalelse i saken. Før en eventuell opphevelse av fredningen, stiller Universitetet krav om å foreta arkeologiske undersøkelser. Disse må bekostes av tiltakshaver.

Dersom kulturminnene ikke blir frigitt, har fylkeskonservator innsigelse til planen.

Regning for utført registrering og sjakting blir ettersendt.

Med hilsen

Åse Klundelien
fylkeskultursjef

Inger Liv Gøytillund
arkeolog

Kopi: Riksantikvaren
Universitetet i Oslo, Oldsaksamlingen
Ringerike kommune
Plan og Næring, Buskerud fylkeskommune

Vedlegg

Direkte telefon til Inger Liv Gøytillund 32 80 86 68

**ARKEOLOGISK REGISTRERING REGULERINGSPLAN GANG-/SYKKELVEG E-16
HØNENKRYSSET - HVERVENKASTET**

Flateavdekking ved gårdene Hverven 43/1 og Tandberg nedre 38/4

Knut Paasche 16.10.95

ØK-kart: CK 050-5-1

Kommune: Ringerike

Fylke: Buskerud

Det ble foretatt befarings og arkeologisk registrering i området i juni 95 (se reg.rapp: Paasche 19.06.95). Traseen ble da gjennomgått i sin helhet. Store deler av traseen går i dyrket mark, og det var i juni ikke mulig med overflatesøk i åkrene.

Det ble ved denne første omgangen med registreringer først og fremst lett etter synlige automatisk fredete kulturminner (med synlig menes kulturminner som er synlig på overflaten [gravhaug el.], i motsetning til f.eks. et ildsted eller steinalderboplass som kan ligge skjult under torva).

Sykkelvegen passerer gårdene Hverven og Tandberg nedre nær dagens gårdstun. Dette er i begge tilfeller flate fine områder hvor det også kan ha ligget bosetning i forhistorisk tid (bronsealder - jernalder). Det ble derfor bestemt at det skulle flatgraves langs med traseen i disse to områdene.

Gravearbeidet ble utført 5 og 6 oktober 1995. Det var to arkeologer i felt til å utføre arbeidet (Gro Anita Bårdseth samt undertegnede). Vegvesenet stilte gravemaskin med fører til disposisjon. Maskinen hadde en såkalt pusseskuffe (meget bred skuffe) som var bevegelig i alle retninger. Denne var svært egnet til denne type arbeid, så det ble lite behov for manuelt gravearbeid etter at maskinen hadde tatt av matjorda. Avdekkingen av matjorda ble utført på to dager. Det utsjaktede område er ca. 5 m bredt, og til sammen er det ca. 300 m utsjaktet alt i alt (200 m på Hverven, og 100 m på Tandberg). Det er kun de høyest liggende- og tørreste lokalitetene som er undersøkt.

Undergrunnen besto hovedsaklig av leire, men også av et parti med sand SØ for gårdsvegen på S siden av riksvegen ved Hverven. Det ble ikke observert stolpehull eller andre rester av huskonstruksjoner. Der i mot ble det funnet 9 steder med brendt kull og kokstein. Av disse er 6 stk. ildsteder eller kokegroper, og 3 stk. kullpletter (spredt kull uten kokstein eller andre funn). Registreringene er høyst sannsynlig forhistoriske, altså eldre enn 1537, og således automatisk fredet. Det er tatt ut tre dateringsprøver til C14 undersøkelse. Kullprøvene er merket med registreringsnummer 1b, 7 og 8. Alderen på ildstedene bør bestemmes før eventuelle videre arkeologiske undersøkelser.

De ulike registreringene er nummerert fortløpende med nummer

1-8 fra vest og østover. Ved nærmere undersøkelser ble reg. nr. 1 delt inn i to: reg. 1a og 1b. Samtlige registreringer ble gjort på Hverven gård. Det var også en del kull og kokstein i åkermassen på Tandberg nedre, men ingen spor av ildsteder eller lignende var her bevart insitu. Trolig har ploegen her gått for dypt, slik at ildsteder/kokegroper mm. her er pløyd ut i åkermassen.

Registreringene ligger i overgangen mellom åkerjord og naturbakke ca. 20-40 cm under dagens overflate. Det er ikke bevart noe kulturlag mellom åkerjord og naturbakke.

Det ble gjort følgende registreringer:

- Reg 1a. Ildsted/kokegrop.
- 1b. Ildsted/kokegrop. Kullprøve
- Reg 2. Ildsted/kokegrop.
- Reg 3. Kullplett.
- Reg 4. Ildsted/kokegrop.
- Reg 5. Kullplett.
- Reg 6. Kullplett.
- Reg 7. Ildsted/kokegrop. Kullprøve
- Reg 8. Ildsted/kokegrop. Kullprøve

Ildstedene ble ikke nærmere forsøkt avgrenset eller undersøkt (diameter, dybde, snitt mm). Dette da undersøkelsen i denne omgang kun har vært en registrering med påvisning av eventuelle funn.

Samtlige registreringer er merket med trestikke som er rødmalt på toppen. Numrene er skrevet på disse med vannfast tusj. Det er også festet merkebånd merket kulturminne på den enkelte stikke.

Det ble avtalt med Fosslie i vegvesenet at lokalitetene skulle dekkes til med plast så snart som mulig. Matjorda vil også bli lagt tilbake på plass. Oppå de enkelte registreringene vil det ikke bli lagt mere matjord enn at plasten blir liggende over vinteren. Dette slik at en slipper å grave lokalitetene fram igjen til våren. Vegvesenet vil også måle inn lokalitetene. Det er avtalt at det er sentrum av det enkelte ildsted, og ikke merkepinnen som skal måles inn. Koordinatene og kart med disse innmålingen vil bli sendt direkte til kulturseksjonen i Fylkeskommunen.

Det vil være en fordel om gravearbeidet til våren kan utføres så tidlig at bonden på Hverven kan får dyrket området også neste sesong. Dette da planen er at gangvegen ikke skal bygges før høsten 1996.

KP.

4

INST. FOR ARKEOLOGI KUNSTHISTORIE OG NUMISMATIKK	
Universitetet i Oslo	
Saksb.: JHL	Kopi:
11 APR 1996	
Ark.: 0605	
Saksnr. 96/2397	Dok. nr.: 001

BUSKERUD FYLKESKOMMUNE

3020 Drammen
Besøksadresse: Hauges gate 89
Telefon 32 80 85 00
KULTURADMINISTRASJONEN
Telefax: 32 80 86 72

Universtetet i Oslo, IAKN
Frederiksgt. 3
0164 OSLO

Vår dato: 15.03.96
Deres dato: 18.01.96
Vår ref.: 0341/96 - ilgl/-
Deres ref.: 94/4431

**E-16 GANG-/SYKKELVEG HØNENKRYSSET - HVERVENKASTET
SØKNAD OM DISPENSASJON FRA FREDNINGSBESTEMMELSENE I H.H. TIL
KULTURMINNELOVEN §4 a PÅ GÅRDENE HVERVEN 43/1 OG TANDBERG NEDRE
38/4 I RINGERIKE KOMMUNE**

Vi har mottatt søknad om dispensasjon fra Buskerud vegkontor som søker om opphevelse av fredning av kulturminnene som ble funnet under flateavdekking av ovennevnte gang-/sykkelveg.

Det ble funnet 8 ildsteder/kokegroper, se vedlagte registreringsrapport. 3 kullprøver ble tatt ut for datering og vi har fått følgende resultater:

Reg. nr. 01 b - 1700 +/- 80 BP
" " 07 - 1550 +/- 110 BP
" " 08 - 1600 +/- 60 BP

Matjorda ble avdekket i en bredde på ca. 5 meter. De foreløpige undersøkelsene tyder ikke på at det ligger rester av huskonstruksjoner her, men frittliggende ildsteder/kokegroper etter kortvarige opphold.

Det er av stor betydning for beboerne å få denne gang-/og sykkelvegen. Biltrafikken er stor, med både gjennomgangstrafikk til Hallingdal og Valdres og lokaltrafikk til Hønefoss. Bilene har høy hastighet her og det er en farlig strekning for gående og syklende.

Fylkeskonservator mener at betydningen av å få en trygg veg for gående og syklende er så stor at hensynet til trygghet må få større betydning enn å ta vare på kulturminnene og anbefaler at det gies dispensasjon fra fredningsbestemmelsene.

Med hilsen

Geir Helgen
fylkeskonservator

Inger Liv Gøytil Lund
arkeolog

Vedlegg: Rapport
Kartkopi
Dateringer fra Beta Analytic Inc.

Kopi: Riksantikvaren
Plan og næringskontoret, Buskerud fylkeskommune

BETA ANALYTIC INC.

DR. J.J. STIPP and DR. M.A. TAMERS

UNIVERSITY BRANCH
4985 S.W. 74 COURT
MIAMI, FLORIDA, USA 33155
PH: 305/667-5167 FAX: 305/663-0964
E-mail: beta@analytic.win.net

REPORT OF RADIOCARBON DATING ANALYSES

FOR: Dr. Inger Liv Goytil Lund
Hulturadm, Busherud Plyhe

DATE RECEIVED: January 24, 1996
DATE REPORTED: March 4, 1996

Sample Data	Measured C14 Age	C13/C12 Ratio	Conventional C14 Age (*)
Beta-90002	1700 +/- 80 BP	-25.0* o/oo	1700 +/- 80* BP
SAMPLE #: 01B ANALYSIS: radiometric-standard MATERIAL/PRETREATMENT:(charred material): acid/alkali/acid			
Beta-90003	1550 +/- 110 BP	-25.0* o/oo	1550 +/- 110* BP
SAMPLE #: 07 ANALYSIS: radiometric-standard MATERIAL/PRETREATMENT:(charred material): acid/alkali/acid COMMENT: small sample resulting in low precision (<-1 gm C)			
Beta-90004	1600 +/- 60 BP	-25.0* o/oo	1600 +/- 60* BP
SAMPLE #: 08 ANALYSIS: radiometric-standard MATERIAL/PRETREATMENT:(charred material): acid/alkali/acid			

NOTE: It is important to read the calendar calibration information and to use the calendar calibrated results (reported separately) when interpreting these results in AD/BC terms.

Dates are reported as RCYBP (radiocarbon years before present, "present" = 1950A.D.). By International convention, the modern reference standard was 95% of the C14 content of the National Bureau of Standards' Oxalic Acid & calculated using the Libby C14 half life (5568 years). Quoted errors represent 1 standard deviation statistics (68% probability) & are based on combined measurements of the sample, background, and modern reference standards.

Measured C13/C12 ratios were calculated relative to the PDB-1 international standard and the RCYBP ages were normalized to -25 per mil. If the ratio and age are accompanied by an (*), then the C13/C12 value was estimated, based on values typical of the material type. The quoted results are NOT calibrated to calendar years. Calibration to calendar years should be calculated using the Conventional C14 age.

CALIBRATION OF RADIOCARBON AGE TO CALENDAR YEARS

(Variables: estimated C13/C12=-25:lab mult.=1)

Laboratory Number: Beta-90002

Conventional radiocarbon age*: 1700 +/- 80 BP

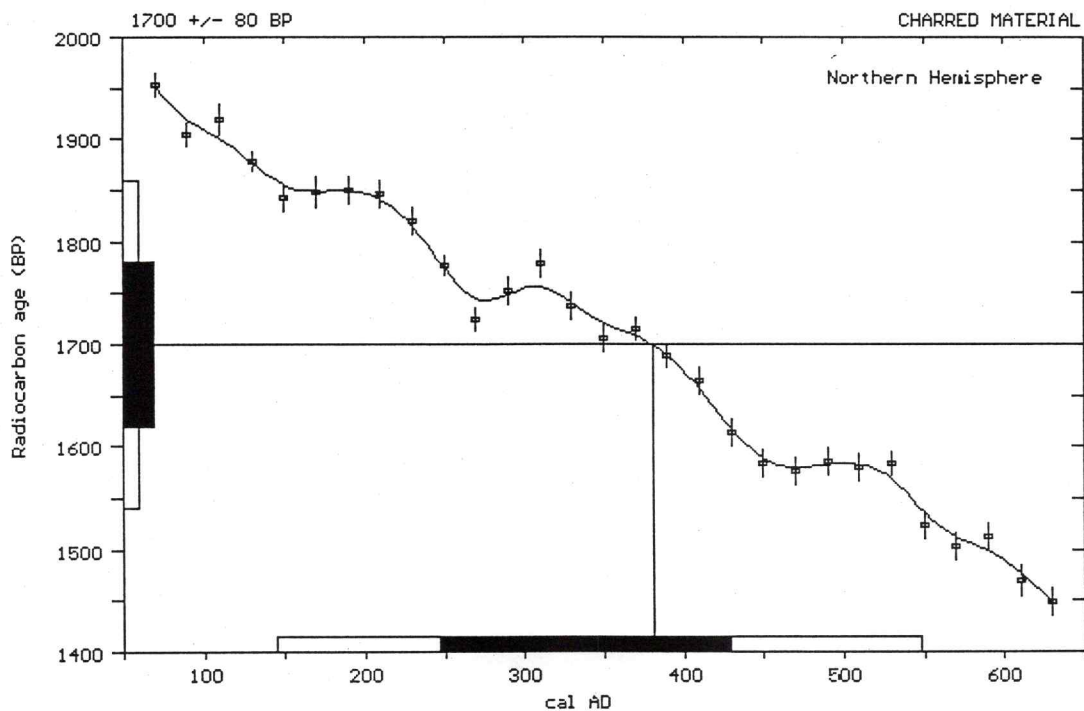
Calibrated results: cal AD 145 to 550
(2 sigma, 95% probability)

* C13/C12 ratio estimated

Intercept data:

Intercept of radiocarbon age
with calibration curve: cal AD 380

1 sigma calibrated results: cal AD 245 to 430
(68% probability)

References:

- Pretoria Calibration Curve for Short Lived Samples*
Vogel, J. C., Fuls, A., Visser, E. and Becker, B., 1993, *Radiocarbon* 35(1), p73-86
- A Simplified Approach to Calibrating C14 Dates*
Talma, A. S. and Vogel, J. C., 1993, *Radiocarbon* 35(2), p317-322
- Calibration - 1993*
Stuiver, M., Long, A., Kra, R. S. and Devine, J. M., 1993, *Radiocarbon* 35(1)

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 ■ Tel: (305)667-5167 ■ Fax: (305)663-0964 ■ E-mail: beta@analytic.win.net

CALIBRATION OF RADIOCARBON AGE TO CALENDAR YEARS

(Variables: est. C13/C12=-25.0:lab. mult=1)

Laboratory Number: Beta-90003

Conventional radiocarbon age*: 1550 +/- 110 BP

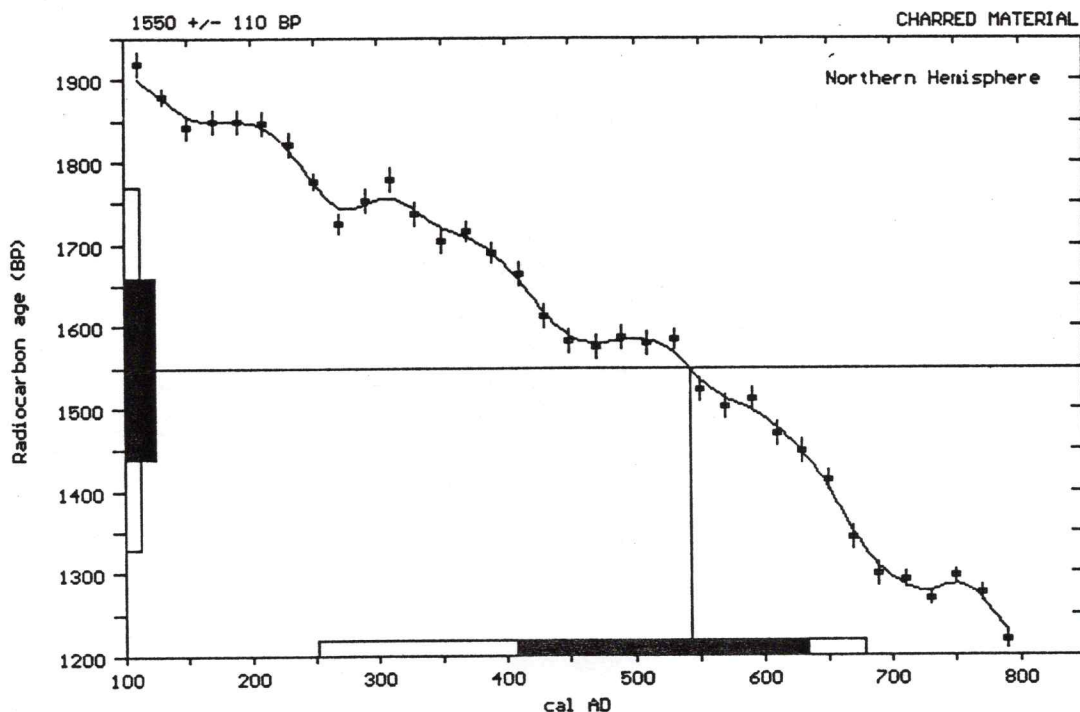
Calibrated results:
(2 sigma, 95% probability) cal AD 250 to 680

* C13/C12 ratio estimated

Intercept data:

Intercept of radiocarbon age
with calibration curve: cal AD 540

1 sigma calibrated results:
(68% probability) cal AD 410 to 635

References:

- Pretoria Calibration Curve for Short Lived Samples*
Vogel, J. C., Fuls, A., Visser, E. and Becker, B., 1993, *Radiocarbon* 35(1), p73-86
- A Simplified Approach to Calibrating C14 Dates*
Talma, A. S. and Vogel, J. C., 1993, *Radiocarbon* 35(2), p317-322
- Calibration - 1993*
Stuiver, M., Long, A., Kra, R. S. and Devine, J. M., 1993, *Radiocarbon* 35(1)

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 ■ Tel: (305)667-5167 ■ Fax: (305)663-0964 ■ E-mail: beta@analytic.win.net

CALIBRATION OF RADIOCARBON AGE TO CALENDAR YEARS

(Variables: estimated C13/C12=-25:lab mult.=1)

Laboratory Number: Beta-90004

Conventional radiocarbon age*: 1600 +/- 60 BP

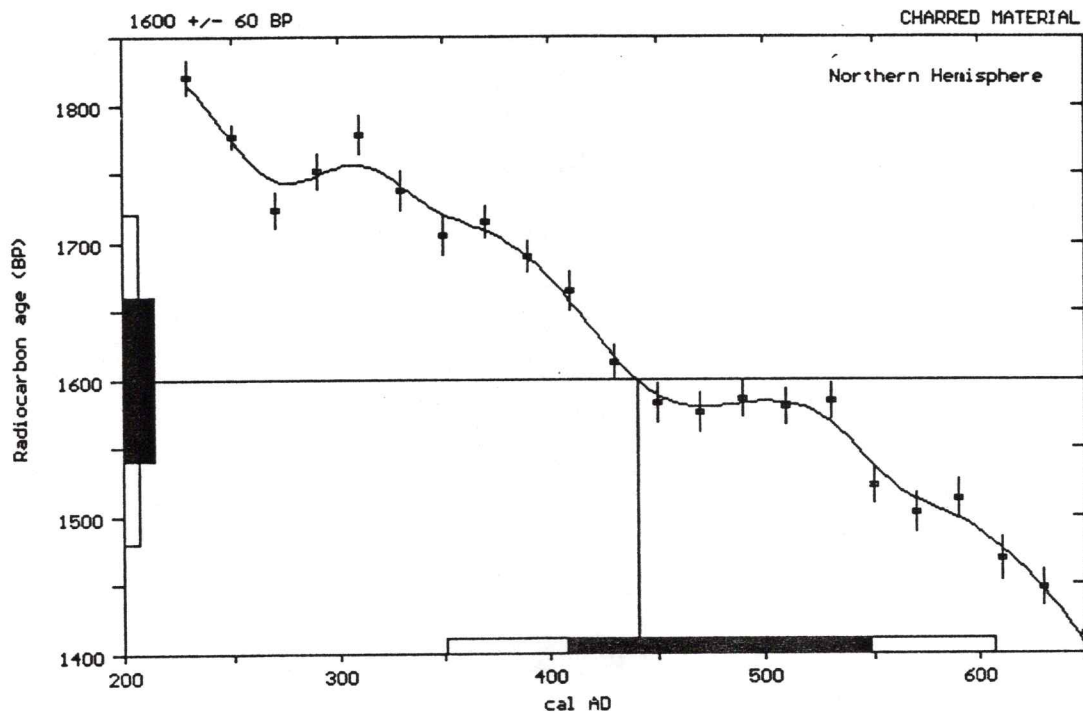
Calibrated results: cal AD 350 to 605
(2 sigma, 95% probability)

* C13/C12 ratio estimated

Intercept data:

Intercept of radiocarbon age
with calibration curve: cal AD 440

1 sigma calibrated results: cal AD 410 to 550
(68% probability)

References:

- Pretoria Calibration Curve for Short Lived Samples*
Vogel, J. C., Fuls, A., Visser, E. and Becker, B., 1993, *Radiocarbon* 35(1), p73-86
- A Simplified Approach to Calibrating C14 Dates*
Talma, A. S. and Vogel, J. C., 1993, *Radiocarbon* 35(2), p317-322
- Calibration - 1993*
Stuiver, M., Long, A., Kra, R. S. and Devine, J. M., 1993, *Radiocarbon* 35(1)

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 ■ Tel: (305)667-5167 ■ Fax: (305)663-0964 ■ E-mail: beta@analytic.win.net

Koordinatliste "fortidsminner" G/S Hønen-Hvervenkastet.

<u>Pkt.</u>	<u>X</u>	<u>Y</u>
1	238.205.44	-25.167.39
2	238.215.90	-25.180.72
3	238.226.96	-25.188.82
4	238.250.85	-25.210.50
5	238.276.28	-25.234.37
6	238.294.86	-25.246.28
7	238.307.20	-25.251.93
8	238.314.70	-25.255.58

R (Katte-
kattgrøper)

ØKONOMISK KARTVERK

BUSKERUD FYLKE

Konstr. risset av: **VIAK A/S**
Etter fotogrammer år: 1966,83

Flyopp-gave: 7822 Bilde: G 22-25

Utgitt av: **FYLKESKARTKONTORET**
I BUSKERUD 1986

△	△	Trekantpunkt NGO, annet	+ + + + +	Riksgrense, fylkesgrense	o	▽	Lauvs
o	o	Polygonpunkt, fotogramm, grafisk best.punkt	- - - - -	Kommunegrense	x	o	Bland
F	F	Fotogramm, numerisk koordinatbestemt	- - - - -	Eiendomsgrense, vanlig, tettbebyg	^	^	Grunn
NP	NP	Presisjonsnivellelement, vanlig niv.	- - - - -	Servittuttgrense	—	—	Myr
*	*	223.5 Høge på terrengpunkt	□	Nr.123 Riksgrensemerke	A	B	Lettbr
x	x	254.5 Kulle, med høgeopplysning	×	Kors i fjell, bolt i fjell	S	H	Særsk
—	—	Generell kurve, mellomkurve	□	Grensestein, grenserøys	M	L	Midde
—	—	25 Tellekurve	□	Grensepåle, -ror, grensetre	v	—	Dyrka
—	—	Forsenkingskurve	75/9	59/20 Gardsnummer/bruksnummer	—	—	Grunn
—	—	Nullkurve	Torp A/S	Eiendomskompleks	—	—	Svakt
—	—	Usikker kurve	58/1F2	/22 Leietomt, små eiendommer	—	—	Sterk
233.5	233.5	Høgeste reg. v.st. i reg.vatn	60/5s	59/1bs Bruksrett til skogen, barskogen	o	o	Blokk
234/224	234/224	Høgest beregn. flom v.stand, lågeste reg. v.st. i reg. vatn	60/1,2ls	'b /sl lausvogen, beitet, slåtten	—	—	Sjoldre
63	63	Vatnhøgda fotogr. dagen i ureg.vatn		Markslagsgrense	—	—	Dyrkin
64.5/62	64.5/62	Høgeste og lågeste reg. vasstand i ureg.vath	—	Fulldyrka, overflatedyrka jord	+	+	Plante
			—	Gjødsla beite, barskog	—	—	Vassju

ARKEOLOGISK REGISTRERING REGULERINGSPLAN GANG/SYKKELVEG E-16 HØNENKRYSSET - HVERVENKASTET, RINGERIKE KOMMUNE

Flateavdekking ved Hverven 43/1.

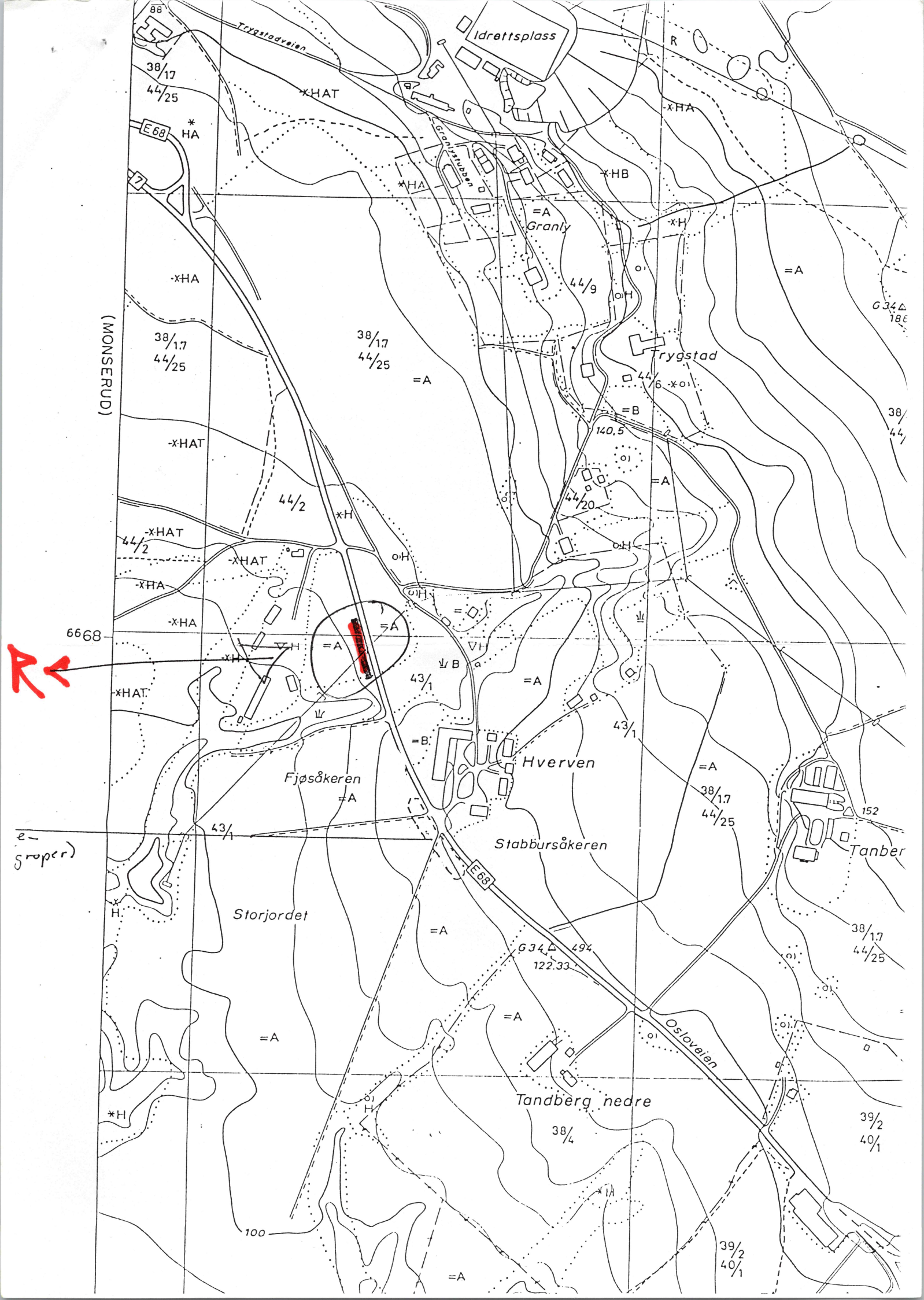
Inger Liv Gøytil Lund 20.06.96

ØK-kart: CK 050 - 5 - 1

Kommune: Ringerike **Fylke:** Buskerud

Befaring ble foretatt på område som var avdekket i.f.m. anlegg av gang-/sykkelsti. Se også rapport 16.10.95 v./Knut Paasche.

1. Ved stikke nr. P-990: Kokegrop/ildsted (stolpehull?). Diameter ca. 0,6 m. Inneholder kull og skjørbrent stein. Merket med rød merkepinne.
2. Ved stikke nr. P-960: Kokegrop/ildsted (stolpehull?). Diam. ca. 0,60 m. Inneholder kull, skjørbrent stein, brent leire.
3. 1 m S for 2. Ildsted. Diam. 1,5 m. Inneholder kullblandet jord og skjørbrent stein. Steinene noe omrotet. 2 og 3 er merket med felles rød merkepinne.
4. Ved stikke nr. P-400, 20 m S for avkjørsel til Hverven fant gravemaskinen på ca. 1 - 1,5 m under asfalten på E-16 rester av trekonstruksjoner. 8 - 10 stokker, diam. 20-25 cm, lengde ca 3 m var tatt opp. Stokkene var runde og hadde vært laftet. Iflg. en grunneier har dette vært et vannreservoar for vanningsanlegg. Et oppkomme på stedet bekreftet dette, og det kan antas at anlegget er fra nyere tid.

Buskerud
Vegkontoret

Vår saksbehandler
Knut E Skogen
Vår dato
1996-06-21
Vårt ark. nr.
633-05

Innvalgsnr
32 20 25 67
Vår referanse
94/4431
Deres referanse

146L

Universitetet i Oslo
Inst. for arkeologi, kunsthistorie og
numismatikk
0164 Oslo

**E016 -02 Gang-/sykkelveg Hønenkrysset- Hvervenkastet.
Disp. fra lov om kulturminner.
Arkeologisk undersøkelse.**

Viser til tidligere kontakt i saken, senest vårt brev av 960604.

Kulturetaten i Buskerud fylke v/ Inger Liv Gøytil Lund har meddelt oss at det er gjort ytterligere funn. Ved befaring på anlegget igår 960620, som avtalt etter avdekking av ytterligere matjord og vegetasjonsdekke, er det funnet kullgroper i tillegg ved ca profil 960- 990 i gangveglinjen.

Vi søker med dette på ny om frigivelse av fornminnet.

Vi vil dekke kostnadene forbundet med utgraving og kartlegging av funnet.

Vi er nå igang med anleggsdriften. Det er avgjørende for framdriften at frigivelse og utgraving skjer umiddelbart og i løpet av uke 26.

Utbyggingsavdelingen
Med hilsen

Svein Olav Thorvik
utbyggingssjef

Knut E Skogen
overingeniør

Vedlegg:

KES/-

Kopi: Arkiv

KES

EF

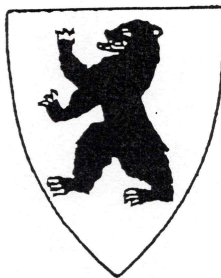
Rst

ÅH

Awe/ KN

Kulturetaten i Buskerud fylke v/ Gøytil Lunde, Fylkeshuset, 3020

Drammen

Buskerud fylkeskommune
Kulturadministrasjon
3020 Drammen
Besøksadresse: Haugesgt. 89
Telefon : 32 80 86 60
Telefax: 32 80 86 72

TELEFAX

TIL:

Jan Fleming Larsen

Til faxnr.:

22 85 19 38

FRA: Kulturadministrasjonen

Inger Liv G. L.

Dato:

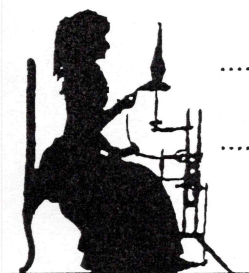
04-07-96

Antall sider (medregnet denne):

4

BESKJED:

*Kan ikke finne learkommeren
hennes. Hun har det var? så mange
innom i løpet av dagen. J. sendte
med merke penner.*

Liv Inger Liv

ARKEOLOGISK REGISTRERING REGULERINGSPLAN GANG/SYKKELVEI
E-16 HØNENKRYSET-HVERVENKASTET, RINGERIKE KOMMUNE

Flateavdekking ved Monserud 44/2

Hilde Marie Garpestad 25-27.06.96

ØK-kart: CK 050 - 5 -1
Kommune: Ringerike Fylke: Buskerud

Område avdekket er benyttet denne vår som vei for anleggs-
trafikk. Påfylte masser i denne forbindelse, samt mellom
10 og 20 cm. av dagens overflate ble fjernet. Følgende
registreringer er gjort i denne.

1. Kullplett 0.50m. S. for P1170
Oval form, Diameter: 0.60-0.90m.
2. Kullplett m/skjørbrent stein ved P1190
Oval form. Diameter: 0.80-1.10m.
3. Avlang kullplett ved P1230, mot grøft
Diameter: 0.20-0.90m.
4. Avlang kullplett 3.0m. N. for P1230, mot grøft
Diameter: 0.30-0.90m.
5. Kullplett 1.50m. N. for P1240
Sirkelformet. Diameter: 0.30m.
6. Kullplett 0.6.0m. N. for P1270
Sirkelformet. Diameter: 0.30m.

7. KULLPLETT 5.0m. N for P20
sirkelformet. diameter 0.20m

8. KULLPLETT 7.0m. N for P20
sirkelformet. diameter 0.30m.

9. KULLPLETT 2.0m. N. for P30
sirkelformet. diameter 0.20

10. KULLPLETT ved P60
avlang. diameter: 1.0m / 0.9m.

Områdets undergrunn er bestående av sand. I område mellom P1230 og P1240 er denne noe kullblandet (registrering nr. 3,4,5 ligger i dette område).

Ved P1210 går en tverrgrøft over traseen, antas tilhørende kum på motsatt side. Massen er her leirblandet med noe kull.

FRA P1280 TIL P80, NYERE NEDGRUNNING MOT
GRØFT (ØST) CA. HVER 8. METER.

OMRÅDE FRA P90 OG UT TRASEEN, ER TIDLIGERE
FLATEANDERT, OG JENERE BENYTTET TIL ANLEGGSTRAFIKK.
REGISTRERING 11 OG 12 ER GJORT I DETTE OMRÅDE.

11. KULLPLETT / BRENT JORD (2)

4 m. fra P110, retning N.

2.5 m. i avstand fra hverandre

Diameter 0.40 m.

12. KULLPLETT

4 m. fra P130, retning S.

DIAMETER : 2.0 / 1.0 m.

HMK

ARKEOLOGISK REGISTRERING REGULERINGSPLAN GANGE/SYKKELVEI
E-16 HØNENKRYSET-HVERVENKASTET, RINGERIKE KOMMUNE

Flateavdekking ved Hverven 43/1

Hilde Marie Garpestad 25-27.06.96

ØK-Kart: CK 050 - 5 - 1

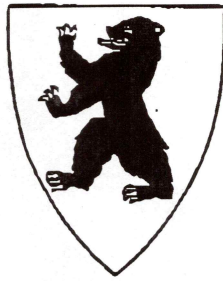
Kommune: Ringerike Fylke: Buskerud

Ytterligere registrering foretatt i område avdekket, rapport
20.06.96 v/Inger Liv Gøytil Lund.

- A: KULLPLETT 6 m. N. for P 950
DIAMETER: 0.3 m.
- B: KULLPLETT 2 m. N. for P 970
SKJØRBRENT STEIN
DIAMETER: 0.6 m.
- C: TO KULLPLETTER 1 m. S. for P 1000
DIAMETER: 0.5, 0.4 m.
- D: KULLPLETT 3 m. N. for P 1000
DIAMETER: 0.80
- E: KULLPLETT 2.5 m. S. for P 1040
DIAMETER: 0.40

MERKET MED RØD STIKKE OG BOKSIKAV.

JML.

Buskerud fylkeskommune
Kulturadministrasjon
3020 Drammen
Besøksadresse: Haugesgt. 89
Telefon : 32 80 86 60
Telefax: 32 80 86 72

TELEFAX

TIL: *Jan Henning Larsen*
rec.

Til faxnr.: *2285 1938*

FRA: Kulturadministrasjonen
Ingvor Siv G. Lund

Dato: *04-07-96*

Antall sider (medregnet denne): *3*

BESKJED:

*Fig. nr. er bare til ca 13³⁰ i dag
dvs. det er sp. mål. Her egentlig
frie.*

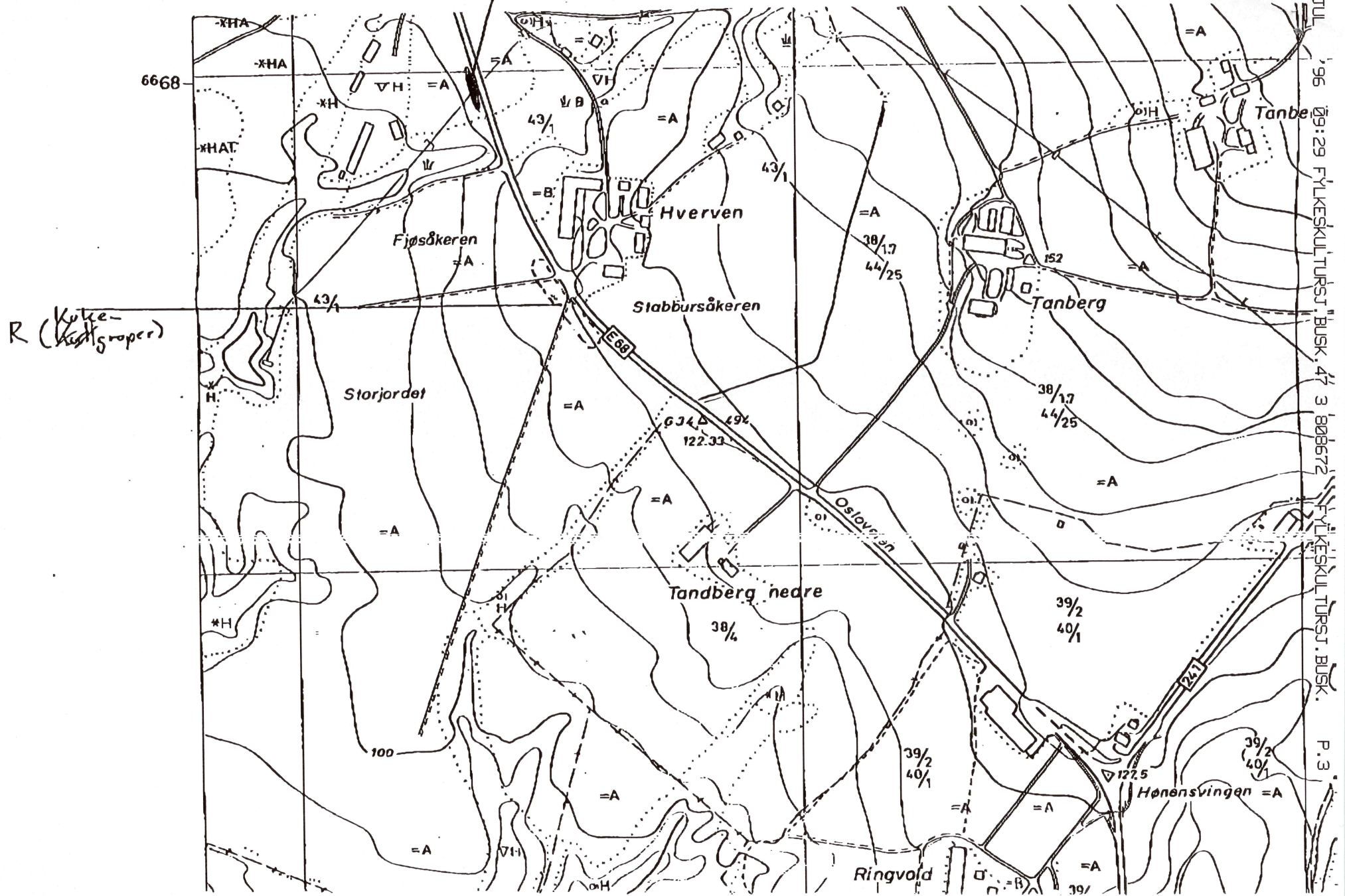
Silvan

Ingvor Siv

*P.S. Fremme ser vist ikke slutt her
Har du fått registreringer fra Silvan
Garpstad?*

Idskid, stolpehull, funn av flint

04 JUL '96 09:29 FYLKEKULTURSTJ. BUSK 47 3 808672 FYLKEKULTURSTJ. BUSK P. 3

Tlf. fra Petter Tandberg 04.07.96

**E-16 GANG/-SYKKELVEG HØNENKRYSSET - HVERVENKASTET
FUNN AV FLINT**

Han opplyser at han har funnet flintredskaper ca. 20m. nord for lysmaster, se ca. avmerking på vedlagte kartkopi. Dette er kommet fram etter regnet. Tandberg har disse funnene hos seg og ønsker å bli kontaktet når arkeologisk undersøkelse foretaes så han kan påvise stedet.

Tandberg opplyser at det er en tydelig rekke med 5 stolpehull på stedet som det nå er søkt frigivelse for. Dette er også blitt vasket fram etter regnet.

Tlf. til Petter Tandber: 32 12 89 04

04.07.96

Inger Liv Gøytillund

ARKEOLOGISK UTGRAVNING I FORBINDELSE MED REGULERINGSPLAN FOR E16-02 GANG- OG SYKKELVEG HØNENKRYSET-HVERVENKASTET, HVERVEN, TANDBERG NEDRE, 43/1, RINGERIKE KOMMUNE, BUSKERUD

Av Torbjørn Røberg

1. Sammendrag

Utgravningen ble foretatt i tidsrommet 12.06 - 14.06.96 på Hverven, Tandberg, Tanberg Nedre, 43/1, Ringerike k., Buskerud. Seks kokegroper og tre kullpletter ble snittet, tegnet og kullprøver hentet ut fra alle de ni fornminnene.

2. Bakgrunn og målsetting for undersøkelsen

I forbindelsen med reguleringsplan for gang- og sykkelveg ved Hverven ble det i fjor foretatt en registrering ved flateavdekking. Ni fornminner ble påvist bestående av kokegroper og kullpletter.

Den arkeologisk utgravning av fornminnene ble foretatt før de kunne frigis for vegbyggingsinngrepene.

3. Feltarbeidet

Arbeidet ble utført av Sidsel Waagaard Kvarteig, feltassistent og Torbjørn Røberg, feltleder. Det ble nedlagt til sammen 6 dagsverk.

Første dagen ble det brukt gravemaskin til å skrape av jord en m. ut fra fornminnenes rand og i samme bakkenivå som fornminnenes overflate, for å avdekke bakken omkring dem. Samtidig finrenset vi med krafse for å få avgrenset fornminnene og avklart bakken omkring. Andre dagen ble den beskyttende plastikken som hadde dekket gropene vinteren over fjernet og utgravningen ble påbegynt. Snittingen av alle fornminnene ble avsluttet tredje og siste dagen.

All dokumentasjon og uttak av kullprøver fant sted etter hvert som snitting av hver grop ble avsluttet.

Alle fornminnene ble dokumentert ved å overflatetegne dem i størrelsen 1/20, men tiden tillot oss ikke til å tegne alle i snitt. Anlegg 2, 3 og 6 ble derfor nedprioritert. Dette skyldes at de var sterk ødelagt (2 og 3) eller svært små (6). Disse tre anleggene utgjorde tilsammen de minste fornminnene på feltet.

Spor i undergrunnen i form av fargeforskjeller i jordsmonnet gjorde kokegroper, kullpletter og dertil nedgravninger av dreneringsrør og telekabler i og utenfor fornminnene enkle å finne. Kun ved anlegg 8 med sine få, men markerte kulturspor oppdaget vi først ved snittingen at det var foretatt et nyere inngrep som gikk tvers i gjennom kokegropen.

4. Utgravnings resultater

Anlegg 1A - kokegrop - målte 2,54 m. x 1,14 m. og 0,20 m. dyp. Formen var opprinnelig oval. Fornminnet var skadet i randen av to nyere nedgravninger av et dreneringsrør i Ø og V. De har henholdsvis fjernet 20 og 5 % av gropen på hver side.

Det var en del stein på overflaten. 1/2 av massen besto av skjørbrent stein, hvor halvparten var i oppsmuldret tilstand, resten var tilnærmet hele. Massen var ellers sterkt kullfarget og med en del store kullbiter. Langs randen var det rødbrent leire. Selve fornminnet var nedgravd i leirjord.

Ved utgravningen av anlegg 1A ble det funnet i overflaten av kokegropen en liten flintflis 9 mm. x 5 mm. x 1 mm. Den har en tilnærmet trekantet form og er flat. Fargen gråhvit og den ene siden er litt krakelert.

Siden flinten lå i topplaget av fornminnet bør avslaget betraktes som løsfunn, tilkommet til funnstedet ved nyere tids omroting av jordlagene.

Anlegg 1B - kokegrop - målte 1,34 m. x 1,14 m. og 0,34 m. dyp. Formen var opprinnelig tilnærmet rund. Fornminnet var sterkt skadet av en nyere nedgravning av et dreneringsrør tvers igjennom. Inngrepet har fjernet 40 % av massen. Kokegropen var nå delt, kun Ø og V randen sto tilbake som to halvdel. Det var få skjørbrente steiner i overflaten. 1/3 del av massene besto av stein, alle i tilnærmet hel tilstand. Massen var ellers sterkt kullfarget og med noen små og få kullbiter. Langs randen var det rødbrent leire. Selve fornminnet var nedgravd i leirjord.

Anlegg 2 - kokegrop - målte 1,54 m. x 0,50 m. og 0,48 m. dyp. Formen var opprinnelig rund eller oval. Fornminnet var sterkt skadet av en nyere nedgravning av et dreneringsrør som har fjernet den NØ like delen. Nærmere 60% av massene har dermed forsvunnet. Kokegropen gjensto tilbake som en halvdel med SV randen. Det var få skjørbrente steiner i overflaten. 1/4 del av massene besto av stein, alle i tilnærmet hel tilstand. Massen var ellers sterkt kullfarget og med noen få, men store kullbiter. Langs randen var det rødbrent leire. Selve fornminnet var nedgravd i leirjord.

Anlegg 3 - kullplett - målte 0,56 m. x 0,34 m. og 0,11 m. dyp. Formen var sannsynlig opprinnelig oval. Fornminnet var sterkt skadet av en nyere nedgravning av et dreneringsrør som har fjernet den NØ like siden. Omtrent 30% av flekken var borte. Kullpletten sto tilbake som en halvdel av SV delen. Det var svært få skjørbrente steiner i overflaten. 1/5 del av massene besto av stein, alle i hel tilstand. Massene besto av kullfarget brent sand med noen små og få kullbiter. Selve fornminnet var nedgravd i sand.

Anlegg 4 - kokegrop - målte 1,82 m. x 80 m. og 0,30 m. dyp. Formen var opprinnelig oval. Fornminnet var skadet av en nyere nedgravning av en telefonledning som har fjernet NØ randen. Innhogget har fjernet 20% av massen. Kokegropen sto tilbake som en drøy halvdel av SV delen.. Det var få skjørbrente steiner i overflaten. 1/3 del av massene besto av stein, alle i tilnærmet hel tilstand. Massene besto av brent sand og tykke kullag. Selve fornminnet var nedgravd i sand.

Anlegg 5 - kullplett - målte 1,22 m. x 1,36 m. og 0,26 m. dyp. Fornminnet var uskadet og formen rund. Det var få skjørbrente steiner i overflaten. 1/4 del av massene besto av stein, alle i hel tilstand. Massene var ellers en del kullfarget og med små kullbiter. Omkring pletten lå det brent sand. Selve fornminnet var nedgravd i sandjord.

Anlegg 6 - kullplett - målte 0,62 m. x 0,64 m. og 0,08 m. dyp. Fornminnet var uskadet og formen rund. Det var få skjorbrente steiner i overflaten. 1/4 del av massene besto av stein, alle i hel tilstand. Massen var noe kullfarget og med svært små og få kullbiter. Langs randen var det brent leire. Selve fornminnet var nedgravd i leirjord.

Anlegg 7 - kokegrop - målte 0,82 m. x 0,98 m. og 0,15 m. dyp. Formen var uskadet og tilnærmet rund. Det var en del skjorbrente steiner i overflaten. 1/5 del av massene besto av stein, alle i hel tilstand. Massen var ellers sterkt kullfarget og med noen små og få kullbiter. Langs randen var det rødbrent leire. Selve fornminnet var nedgravd i leirjord.

Anlegg 8 - kokegrop - målte 1,92 m. x 1,34 m. og 0,36 m. dyp. Formen var avlang. En nedgravning av nyere dato skar igjennom fornminnet N side. Nedskjæringen hadde fjernet 20% av massene. Kokegropen framsto dermed som to halvdeler. Det var få skjorbrente steiner i overflaten. 1/2 del av massene besto av stein, alle i hel tilstand. Massen var ellers sterkt kullfarget og til dels tykke kullag bestående av store biter dekket sidene. Langs randen var det rødbrent leire. Selve fornminnet var nedgravd i leirjord.

5. Vedlegg

1. Oversiktstegning med anleggene 1A og B, 2, 3 og 4.
2. Oversiktstegning med anleggene 5, 6, 7 og 8.
3. Snittegning av anleggene 1 A og B, 4, 5, 7 og 8.

Kullprøver fra anlegg 1A, 1B, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 og flinflis fra anlegg 1A.

Oslo 18.08.96

Torbjørn Røberg

Gårds/bruksnavn	
Hverven og Tandberg nedre	
G.nr./b.nr.	43/1 og 38/4
Kommune Ringerike	Fylke Buskerud
Sogn Norderhov	Prestegjeld Norderhov
Eier/bruker, adr.	
Gjelder:	Undersøkelse av strukturer i forbindelse med anlegg av gang-/sykkelsti lang E16 Hønenkrysset - Hvervenkastet
Flyfoto	Kartref.
Innberetning ved: Jan Henning Larsen	Dato 18. oktober 1998

BAKGRUNNEN FOR UNDERSØKELSEN

Utgravningen var knyttet til gang-/sykkelsti langs E16. Det vises til tidligere rapport om utgravning ved Torbjørn Rødberg.

Det refereres til pel nr i reguleringsplanen.

UNDERSØKELSEN

Det var foretatt flateavdekking av strukturene av Buskerud fylkeskommune ved fylkesarkeolog Inger Liv Gøytil Lund og feltleder Hilde Garpestad. Da fylkeskommunen hadde gått inn med ny registrering etter at reguleringsplanen var godkjent og mens anleggsarbeidet var satt i gang, var det bare aktuelt å foreta en enkel og mer summarisk undersøkelse grunnet den pressete situasjonen både for Statens vegvesen Buskerud og for Universitetets Oldsaksamling. Avgjørende for dimensjoneringen av arbeidet var at Universitetets Oldsaksamling nettopp hadde avsluttet undersøkelsen av strukturer langs traseen som det var fattet dispensasjonsvedtak for i forbindelse med behandlingen av forslaget til reguleringsplanen. Det var ut fra de befaringer som var foretatt, blant annet ved førstekonsulent Per Oscar Nybruget grunn til å anta at mange av strukturene var brente røtter. De sikre

kokegropene syntes å være av samme type som de som ble undersøkt ved den ordinære undersøkelsen.

Undersøkelsen ble derfor foretatt innen rammen av en dag av forsker Jan Henning Larsen 12. juni 1996 i varmt og pent sommervær.

Av tidsmessige årsaker var det bare anledning til å gjøre en enkel verbalbeskrivelse og ta ut prøver. Disse er senere kassert.

DE ENKELTE STRUKTURENE

Undersøkelsen av strukturene begynte i NV (nærmest Hønefoss) og fortsatte suksessivt mot SØ og det tidligere utgravde feltet.

I den N-lge delen av området var det mange grunne strukturer og mye kull, rimeligvis etter skogbrann. Her hadde det i nyere tid stått skog. Undergrunnen var lys grus hvor strukturene skilte seg klart ut fra omliggende undergrunn. Beskrivelsen følger den orden hvor strukturene ble undersøkt.

R 12

R 12 bestod av 2 kullpletter med brent silt etter kraftig brenning.

A: lengst i V var 0,5 m i tverrmål og hadde dybde 0,17 m. Bunnen var uregelmessig. Trolig dreier det seg om brent rot.

B: lå 0,15 m Ø for A, var 0,6 m i tverrmål og hadde dybde 0,1 m. Heller ikke denne var fornminne.

R 11

bestod av 2 kullpletter med avstand 2 m.

A: lengst i N var 0,45 m i tverrmål, hadde dybde 0,08 m og inneholdt brent sand og kull.

B: i S var 0,7 m i tverrmål og 0,1 m dyp. Bunnen var uregelmessig. Profilen viste tydelig at det dreide seg om en delvis forkullet rot.

R 10

var et kullspettet, uregelmessig område, N-S 0,7 m, Ø-V 1,5, dybde 0,07 m, og var trolig rester etter skogbrann.

R 9

var en uregelmessig kullplett, tverrmål 0,25 m, dybde 0,07 m, og var likeledes etter alt å dømme rester etter skogbrann.

R 8

var en tilsvarende uregelmessig kullplett med tverrmål 0,3 m og dybde inntil 0,2 m. Det var delvis forkullet treverk i den øvre halvdelen, tydelig trerot.

R 7

var ditto struktur, tverrmål 0,25 m, dybde 0,1 m.

R 6

var en brent stokk, diameter 0,17 m, dybde 0,2 m.

R 5

var en noe uregelmessig kullplett, tverrmål 0,6 m, dybde 0,1 m, og har nok også sammenheng med skogbrann.

R 4

var en noe diffus kullplett med tverrmål 0,6 m og dybde 0,1 m, med innhold av brent sand ispettet trekull.

R 3

var en flekk med kullspettet overflate, tverrmål inntil 0,8 m, hvor kullinnblandingen forsvant etter et par krafsetak.

R 2

var en forholdsvis sirkulær grop med diameter 0,9 m og dybde 0,2 m med avflatet bunn. Gropen inneholdt kull og noe skjørbrent stein og kan derfor være bunnlaget av en kokegrop eller et ildsted. Per Oscar Nybruget foretok opprensing av overflaten ved befarings .. og fant plast i den. Det er ut fra dette og den lille dybden usikkert om det dreier seg om et fornminne.

R 1

var en grop med kull og sand, tverrmål 0,8 m, dybde 0,2 m. Muligens dreier det seg om brent trerot.

Flintfunn

I overflaten i tilsynelatende steril sand lå det en retusjert flintbit ved pel 1010.

---"---

Jeg kom deretter over i neste område hvor det hadde vært dyrket mark og hvor undergrunnen bestod av fin sand. Buskerud fylkeskommune hadde nummerert strukturene fra A-E, med E lengst i N.

Struktur E

var en liten kullplett med tverrmål 0,3 m og dybde inntil 0,15 m.

Profilen var uregelmessig, og trolig dreier det seg om en brent rot.

Struktur D

var kullspettet masse med uklar avgrensing, tverrmål 0,85 m og dybde 0,25 m.

Struktur C

var en kullplett med tverrmål 0,7 m og dybde 0,3 m. Nedskjæringen var bolleformet og inneholdt delvis forkullet treverk og sand, hvorav deler hvitbrent. Strukturen er usikker som fornminne, rimeligvis har den sammenheng med skogbrann.

Struktur B

var en kullplett med et par ildskjørnete stein i toppen, tverrmål 0,65 m, dybde 0,05 m. Det er mulig at det dreier seg om bunnlaget av en kokegrop, men da så lite var bevart, er tolkningen usikker.

Struktur A

var en kullplett med tverrmål 0,25 m og dybde 0,1 m, og inneholdt trekullstykker og sand.

--"--

Neste område var ned mot den laveste delen av området. Fra pel 930 mot S var det en bekkedal. I henhold til Petter Tandberg som kom på besøk, var det her vann tidligere og følgelig et mulig bosetningsområde.

Dette området var flateavdekket av Inger Liv Gøytil Lund. Strukturene er betegnet fra R 1 og oppover. Jeg har derfor betegnet dem som ILGL R+nr for skille dem fra de øvrige i det første feltet jeg undersøkte.

ILGL R 2

var en grop med kull, skjørbent stein og sand, diameter 0,6 m og dybde 0,15. Gropen var antagelig kokegrop eller bunnen av kokegrop, men tolkningen blir usikker da så lite var bevart. Det ble tatt ut kullprøve fra bunnlaget.

ILGL R 3

Strukturen lå kloss i stolpen til kraftledningen gjennom området. Den var en stor og godt markert, sirkulær grop med store mengder kokstein og en del kull iblandet brent sand. Diametern var 1,5 m og dybden 0,25 m. Helst var strukturen en kokegrop, men da bare bunnlaget var bevart, kan det også dreie seg om et ildsted.

ILGL R 1

var en mindre struktur, inntil 0,4 m i tverrmål og grunn, som

inneholdt minimalt med kull, sotet stein og litt kokstein, muligens bunn av kokegrop eller ildsted.

Det ble tatt ut en kullprøve, som er liten på grunn av det lille kullinnholdet.

Formodede stolpehull

Under arbeidet hadde jeg besøk av pensjonert museumsbestyrer Petter Tandberg. Han mente å ha påvist stolpehull i denne delen av feltet, og han avmerket 4 strukturer som skulle danne hjørner. Disse strukturene var ikke tatt med i registreringen til Buskerud fylkeskommune. Ved opprensing tydet forholdene på at det dreide seg om gamle fururøtter og således ikke fornminner. Det ble av tidsmessige årsaker ikke foretatt ytterligere oppmåling eller dokumentasjon

OPPSUMMERING OG KONKLUSJON

Forvaltningsmessig utgjorde saken et stort problem i og med at Buskerud fylkeskommune gikk inn i saken på nytt etter at fylkeskommunen hadde foretatt sine ordinære registreringer og avgitt uttalelse til saken, og etter at planen var vedtatt. Det var derfor av hensyn til fremdriften til anlegget nødvendig å utføre undersøkelsene så raskt som mulig. På denne tiden av sesongen hadde Universitetets Oldsaksamling heller ikke mulighet til å skaffe ekstra personale til undersøkelsen.

Undersøkelsen ble derfor foretatt innen rammen av en dag av distriktsansvarlig konservator for Buskerud.

De fremkomne strukturene lå i tre grupper:

Nordre del: R 1 - R 12. Bare R 2 kunne være automatisk fredet kulturminne.

Midtre del: Struktur B kunne være rest av ildsted eller kokegrop.

Søndre del: Her var det en stor og klar kokegrop samt et par mindre sikre strukturer.

Da de sikre forhistoriske strukturene var av samme type som tidligere undersøkte langs denne gang-/sykkelveien er det ikke foretatt ytterligere naturvitenskapelige analyser da Universitetets Oldsaksamling ikke ville forvente resultater som ville kaste nytt lys over bosetningen i området.

Koordinatliste "fortidsminner" G/S Hønen-Hvervenkastet.

<u>Pkt.</u>	<u>X</u>	<u>Y</u>
1	238.205.44	-25.167.39
2	238.215.90	-25.180.72
3	238.226.96	-25.188.82
4	238.250.85	-25.210.50
5	238.276.28	-25.234.37
6	238.294.86	-25.246.28
7	238.307.20	-25.251.93
8	238.314.70	-25.255.58